

Bemærkninger til lovforslaget

Der har gennem tiderne været ofret megen interesse på udformningen af de retsgarantier, som skal sikre den enkelte borger mod overgreb fra statens side. Det gælder i ganske særlig grad, når det drejer sig om anvendelsen af de meget alvorlige tvangsindgreb, som er omtalt og reguleret i dette afsnit af retsplejeloven. Her drejer det sig om krænkelse af de helt fundamentale frihedsrettigheder: den personlige integritet, boligens ukrænkelighed, brev- og telefonhemmeligheden mv., og indgrebene er rettet mod personer, som principielt er uskyldige, eftersom deres sag endnu ikke er prøvet.

Garantier er selvsagt nødvendige, men de er ikke så meget værd, hvis det ikke får konsekvenser at overtræde dem.

Det bør nøgternt erkendes, at retsgarantier altid er ubekvemme for politiet. De gør politiets arbejde mere omstændeligt eller lægger sig måske endda direkte hindrende i vejen. Hensynet til retssikkerheden og hensynet til retshåndhævelsen er i vidt omfang modstridende og må derfor afvejes mod hinanden. Lovgivningsmagten foretager denne afvejning ved udformningen af retsplejeloven. Politiet vil, således som dets opgaver er defineret, være tilbøjelig til at prioritere retshåndhævelsen højest. Samtidig er det i vidt omfang politiet, der administrerer de regler, som er resultat af en afvejning mellem politiets interesse i retshåndhævelsen og den enkeltes interesse i retssikkerhed. Denne skævhed gør det så meget mere påkrævet, at tilsidesættelse af retssikkerhedsbestemmelser medfører sanktion.

Desuden er der behov for at lovgive mod den misforståede kollegiale loyalitet, som har gode vækstbetingelser under de forhold, politiet arbejder

under. Polititjenestemænd, som nøje respekterer de her omhandlede retsgarantier, kan kun være interesseret i, at evt. dårlige elementer fjernes, og i at have direkte støtte i lovgivningen, hvis de kommer ud for at måtte anmelde retsplejeovertrædelser.

Samtidig må det anses for sandsynligt, at en mindre vidtgående sanktion som overflytning til andet arbejde vil øge muligheden for gensidig kollegial kontrol med retsgarantiernes overholdelse. Det nuværende system, der i praksis kun kender til blank godkendelse eller afskedigelse, og hvor afskedigelserne forekommer at falde ret vilkårligt, når politiledelsen har brug for nogle sonofre, er hverken betryggende for personalet eller for offentligheden.

At der er behov for en styrkelse af respekten for retsgarantierne således som dette lovforslag tilsigter, fremgår også af den velkendte udtalelse af politiadvokat Volmer Nissen til dagspressen i januar 1979: »Der findes så mange fine regler i retsplejeloven, som ikke duer til en kæft. Det er skrivebordssnak, som ingen steder holder.« Denne udtalelse, som var en kommentar til et konkret eksempel på tilsidesættelse af retsgarantier, blev aldrig dementeret eller trukket tilbage, og da den daværende justitsminister blev kaldt til samråd herom i retsudvalget (Folketingsåret 1978-79, samrådsspørgsmål K. alm. del, bilag 83), ville ministeren end ikke tage afstand fra udtalelsen, men kun søge at bortforklare den.

Lovforslaget er en uændret genfremsættelse af lovforslag nr. L 24, fremsat den 8. oktober 1981, se Folketingstidende 1981-82 (1. samling), forhandlingerne sp. 179 og sp. 916, tillæg A, sp. 301.